

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenšer ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vojska in jezik.

Ustavoverni Nemci so hoteli do dobra izkoristiti praške neredne, katerih nit so vdéli „nemški bratje“ na Češkem. Napeli so vse sile in skušali dobiti si zaveznikov v raznih krogih, o katerih so se nadejali, da bodo vznemirjeni po paroli: „Nemštvo, nemški jezik je v nevarnosti in z njim celokupnost države!“ Argumentirali so tako-le: Nemški jezik je jedina vez mej raznorodnimi avstrijskimi elementi in zato smo mi Nemci najvažnejši faktor te države; če se drugim jezikom priznava njihova pravica v javnem življenju, potem se krati vpliv Nemštva in vsled tega — podkopava obstanek cesarstva! Da se mej organi civilne naše uprave nahajajo le premnogi verniki, ki prisezajo na ta evangelij in si z navdušenjem prizadevajo, da njegova beseda mesó postane, to itak dobro vedó nemški kolovodje. Vendar jim v zadnjih okolnostih ta stara alijansa nij zadostovala, ker se menda nijso popolnem zanašali nanjo. Zato so se ozirali na vse strani in iskali, kod bi dobili še pomoči! In njihove oči so se uprle v stan, ki zavzima nekako izjemno, rekli bi vzvišeno mesto, tako da se doslé nobena stranka nij upala dotakniti se ga in ga zaplesti v državnoopravno borbo. Dôzdaj so valovi strankarskega gibanja vedno pri miru puščali skupno vojsko in njeno vodstvo, čegar skrajni vrh seza do najvišjega mesta. Nemci so dobro vedeli, da so tradicije naše vojske od pamtiveka tako tesno spojene z nemškim velévanjem, da bi moralo imeti neizmerne nasledke, če bi se posrečilo udariti merodajne kroge, da so koncesije, ki jih nemški državljani zahtevajo za svoj narodni jezik, opasne za — jedinstvo in vrlino naše

vojske, ker novaki, premda so hodili v šolo, večinoma ne bodo znali nemški!

Obup se oklene vsake bilke in zato so Nemci — misleč si: hilf, was helfen kann! — res zagnali glas, da je hrabra naša vojska v nevarnosti in da bode po njej, če njeno vodstvo — ne priskoči Nemcem in jim pomore prevrniti zdanji vladni zistem, ki kaže, da hoče avstrijskim narodom pravičnejši biti nego so „liberalni“ Nemci! Mnogi avtonomistični časniki so se poslednji čas bavili s to stvarjo in zavračali liberalno nesramnost, ki avstrijskim Slovanom potika namere, katere jim nikdar nijso bile na umu. Tudi „Novice“ so spregovorile o tej zadevi in zanimljivo je, da uradna „Laib. Ztg.“ na prvem mestu v izrednej obliki navaja na nemški preložena mesta dotičnega članka „Novic“, katerih izjava je po tem takem sojeno zadela pravo ali vsaj to, kar ugaja tudi vladnim krogom. Ker torej ta članek „Novic“ nekako ilustrira zdanjo situacijo, zato se nam primerno zdi, da ga podajemo tudi svojim č. čitateljem vsega kakoršen je, ne pritikaje mu besedice komentara, ki si ga naredi lahko vsak sam.

„Novice“ pišo:

„Nij nam treba na dolgo in široko zagotavljati, kako neprijeten vtis so dogodbe zadnjih dni v Pragi tudi na nas in ves narod naš naredile, kajti iz popisov onih dogodeb v ustavoverskih časniki bilo je preočitno razvidno, da nezmerni njihov hrup končno merile na to, da bi propalo ministerstvo Taaffejevo. Mi obsojamo obžalovanja vredni razpor v Pragi, in zato radostni pozdravljamo najnovejša zanesljiva poročila od onod, da je energičnemu postopanju vladnih organov in veljavnih rodoljubov, katere narod zmirom posluša,

obveljalo konec storiti nemiru v glavnem mestu češke krone. Valovi razdraženosti so se vlegli tako, da celo hujskajočim časnikom je zdaj beseda upadla. Ali kako so ti krezvestni časniki iz trte izvijali uzroke, da bi nemški svet sleparili s strahom, da Nemcem v Avstriji pretí pogin, če minister Taaffe le še malo dnij ostane na krmilu avstrijske vlade! „Vidite — so kričali — to je sad tistega ministerstva, ki si je spravo mej narodi avstrijskimi na svojo zastavo zapisalo, — Nemci naj se uklenejo v jarm čedalje drznejh Slovanov!“ Tako so gnali hrup po svojih nemčurskih listih in ga podpirali z lažmi, katerih vsak dan novih skujejo. Da bi vznemirili naše vojaštvo, izmislili so si celo to, da nemškemu jeziku ne žuga samo nevarnost v najvišjih državnih uradih, ampak da tudi nemški jezik nij več varen v komandi vojaške! Nemec bi o pogledu na te laži rekel: „das ist wohl schon höherer Wahnsinn“. — Slovenci pa takim trobentačem pravimo, da jih „luna hudo trka“. — Če Čehi in Slovenci zahtevamo, naj se uradnije, kedar se obračajo do ljudstva in njemu dopisujejo, poslužujejo narodovega jezika, je to pač le naravna in postavna zahteva, ali kdo mej Čehi in Slovenci se upira starodavnej navadi, če tudi se na nobeno postavno ne opira, da cesarske uradnije mej soboj rabijo nemški jezik? Če Čehi in Slovenci zahtevamo, da ima narodov jezik pravico v šolah, se vendar še nij slišal v nobenem deželnem zboru glas, da bi nemški jezik se izključil iz naših meščanskih in srednjih šol, kjer je nauk nemščine živa potreba nam, ki občujemo z Nemci. Celó abotno pa je besedovanje, da se Čehi in Slovenci upiramo temu, da nemški jezik ne bi smel jezik vojaške komande in vojaških uradov biti! Čehi

Listek.

Romarska pisma.

V Rimu, 6. julija.

— n. Včeraj ob dvanajstih je bila napovedana naša avdijenca pri papeži. Po velikej maši pri sv. Klementu je vse drlo v Vatikan. Le nekateri, ki se preje še nijso dosti preskrbeli s svetinjami in družimi spominki, so se mej potjo nekoliko pomudili. Pokazavši svoje pooblastnice, smo prišli na koridor in od tod smo vstopili na véliki mostovž, ki je za fasado nad atrijem cerkve sv. Petra, od koder so preje novoizvoljeni papeži delili blagoslov urbi et orbi. Hoteli so nas uvrstiti v tri grupe, poljsko, češko in jugoslovansko, ali nij šlo, precej se je vse zmetlo. Sredi mostovža so napravili papeževi vojniki špalir, da je bila pot odprta papežu in njegovej suiti. Na konci mostovža je bil postavljen prestol in pred njim odme-

njen prostor za plemstvo, više duhovenstvo in ude posameznih odborov. Bilo nas je, smem reči, dve tisoči, kajti pridružili so se vsi v Rimu stanujoči Slovanje. Videl sem še celo necega pravoslavnega Rusa, ki je pri ruskem poslanstvu; v pomenkovanji z njim sem razvidel, da je tudi v mišljenji popolnem pravoslaven in vnet za svojo „cerkev katoličeskaju“.

Vsi smo željno in tudi nekako bojazljivo pričakovali prihod poglavarja vseh katolikov. O polu jedne pokne zaželeni trenotek. Na mostovž stopijo vojaki v uniformi, za njimi nekateri rimski plemiči, kardinali in naposled sv. Oče, sedeč na prekrasem stolu. Vse je palo na kolena in zrlo v njegovo obličje. Nesli so ga počasi po sredini, blagoslovljajočega nas s smehljajočim obrazom. Akopram se mu beró leta na lici in čelu, vidi se mu, da je njegov duh še čil in da je popolnem v svesti svoje vzvišene naloge. Ko je papež sedel na prestol, stopi predenj Strossmayer ter ga nagovori v

imenu slovanskih romarjev. (Strossmayerjevega ogovora, kakor tudi papeževega odgovora nečem ekscerpirati, kajti, kadar pride moje pismo v Ljubljano, vam bodeta oba govora uže po celej vsebini znana; „L'Osservatore Romano“ ju je uže danes priobčil.) Ko je Strossmayer izrekel, da ta čutila, ki jih je on izrazil, delé vsi romarji, je zadonelo trikratno burno-srčno „živio!“ iz grl vseh navzočnih in Strossmayer je pri tej priliki umevno rekel: haec fides nostra! (to je naša vera!) in papež se je nasmehljajal. Papež je govoril prav živo in navdušeno, posebno na zadnje, ko je rekel, da naj, vrnivši se domov, vsem povemo, kako očetovski on vse svoje otroke ljubi.

Zdaj so se mu izročile adrese in prišlo je na vrsto poljubovanje noge. Zaradi tega se nas je večine nekaka nezadovoljnost polastila, kajti reklo se nam je preje, da bodo le bližnji prestolu, ki imajo za to posebne listke, pripuščeni k poljubovanju, češ, ko bi se vsi ude-

in Slovenci marveč trdimo, da je nemški jezik namenu primeren in potreben, kajti armada stoji v drugačnih, nepolitičnih razmerah; ona je podložna jedinej komandi najvišjega poveljnika — cesarja; njemu samemu gre pravica, določiti jezik armadni. In ker mi kot zvesti Avstrijanci hočemo moč in jedinstvo avstrijske armade, zato želimo tudi, da se to jedinstvo doseže s pravim pripomočkom, to je, da se vsi razdelki avstrijske armade razumejo v jednem jeziku; v tem ožiru potihnejo vse naše narodne želje. Uže Pogodin je v svojih pismih iz Rusije rekel, da v Avstriji nihče ne more korporal postati, kdor nij nemškega jezika zmožen, in mož je z ozirom na to, kar smo ravno rekli, popolno pravo trdil; nemški jezik je kit jedinstva armadnega. Tacega patriotizma navdan je tudi naš Vodnik navdušeno pel svoje „brambovske“ in mej njimi posebno ono „Estrajh za vse!“ — To naj je odgovor vsem nemčurkim rovarjem, ki z lažnjivimi pretvezami sejejo seme razpora mej narodom slovenskim in nemškim. Uverjeni smo, da z nami stoji ves narod slovenski.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. julija.

„Köln. Ztg.“ pripoveduje, da je novi češki deželni namestnik fml. **Kraus** odločen prijatelj Taaffejeve vlade. Koliko je na tem resnice, se pač zdaj še ne more soditi.

Nij dosta, da so ustavoverci raznesli po Avstriji laži o praških izgredih, še zvonaj hoté diskreditirati našo državo, uže kličejo Bismarka na pomoč. Za Nemce v **Pragi** nij več varnosti, zato se bode moral v Pragi ustanoviti nemški konzulat, da bode varoval življenje in imenje tu bivajočih Nemcev, tako je zavpila mej svet nemškoliberalna „Presse“.

Tako govorjenje studi se vsakemu, ki ima še količkaj rodoljubja v sebi. Tem besedam „Pressinim“ odgovarja „Elbezeitung“: Avstrija je v Nemčiji tako dosta očrnela in naši „šmoki“ skrbijo pridno za to, da bi jo še bolj diskreditirali.

V ponedeljek bilo je na Dunaji **osem** listov **konfisciranih**, ker so poročali o zborovanju nemškega „schulvereina“ v Purkersdorfu. Na tem zborovanju zabavljalo se je na vlado, ščuvalo proti narodnostnim in klicalo se nemško ljudstvo, naj ne drži križem rok, naj se vpraša ali „deutsch oder österreichisch“. Ustavoverni listi bili so konfiscirani, ker so govorom, ki so se tu govorili, pridejali še svoje bestijalično-izmišljene laži in vlivali na vlado ves gnoj njihove perfidnosti, listi avtonomistični pa so bili konfiscirani, ker so naveli te govore in jih korak za korakom pobijali, ker so zagovarjali vlado!

ležili, bi predolgo trajalo. Ko so „izvoljeni“ opravili, smo se vsi začeli naprej gnesti in res smo tudi vsi prišli ad pedes. Pri poljubovanju je tudi vsak, ki je imel kaj papežega vinarja, izročil svoj dar. Ko je bilo vse opravljeno, se vzdigne sv. Oče ter se vrne v svoje prostore zopet po sredi mostovža, blagoslavljač nas. Ko nam izgine izpred očíj, je bila ura uže polu štirih in tudi mi smo zapustili Vatikan, srečni, da smo videli sv. Očeta, a tudi otožni, ker večina izmej nas ga gotovo ne bode več videla.

O polu šestih zvečer smo se zbrali zopet pri sv. Klementu. Pridigoval je po laški kardinal Schiaffino. Omenjal je delovanja in trpljenja slovanskih apostolov in posebno njiju zveze z Rimom. V imenu rimskega mesta je izročil pozdrav nam, ki nas je v teku svojega govora večkrat imenoval „voi Slavi, nostri fratelli“.

Danes zjutraj je maševal Strossmayer in pridigoval je slovenski starološki g. dekan Ko-

čndno, listi so bili konfiscirani, ker so ponatisnili te govore, govornikom pa se nij prepovedalo govoriti, njim je bilo dovoljeno podkopavati v ljudske masi domoljubje, njim je bilo dovoljeno, govoriti pred ljudstvom: Idite in razširjajte te naše izdajske besede mej svojimi tovarši! — Državni pravdnik je suspendiral, vladni zastopnik v Purkersdorfu pa je dopustil govoriti reči, katerih ne sme nihče ponatisniti! To pač ne utrjuje vladine veljave. Je nekaj gnilega v državi danske?

Vnanje države.

Žalostne so razmere v **Bolgariji**. Kneževne namere, ljudstvo vkovati v okove absolutizma razširile so po celem deželi bojazen. Radi tega so se obrnili odlični možje do Gladstona, Mancinija, Gambette, Ignatijeve, Gorčakovega... in prosili pomoči. Zamán so bile prošnje! Naposled sklenili so, obrniti se naravnost do ruskega carja v adresi, katero je podpisalo 200 meščanov. Adrese te pa ruski — agent v Sofiji nij hotel sprejeti; odločili so se torej, da se hote obrniti telegrafčno do Gorčakovega, pojasniti stanje Bolgarov in ga prositi, naj to pojasnilo predloži caru. Telegrafirali so: Vaše veličanstvo! Oprostite velikodušno, da se obračamo do vas. Pomenljivost in važnost momenta nas sili. Čas je kratek, nož nam je nastavljen na vrat. Če Vaše veličanstvo ne stori konca izgubljeni smo... Kaj bede car storil tem prošnjam nasproti? Rusija se je prej izjavila, da se neče vmešavati v bolgarske razmere, in vendar so ruski oficirji naj bolj delavno orodje v rokah kneževih.

Uporniki v **Tuneziji** branijo se odločno. Bombardiranje mesta Sfaks jih je nekoliko prestrašilo, a nikakor jim ne vzele poguma. Mesto se bode moralo popolnoma razdejati, ker prebivalci se ne hoté še udati. Upa se, da se bode situacija kmalu zboljšala, ker od vseh krajev prihajajo francoske ladje z vojaki, da se bode bila odločilna bitka. Tudi v Algerijo se pošiljajo nove francoske moči, vendar baje tu ne upajo pred jesenijo konec storiti upor.

Francoska vlada neče španskim beguncem iz Algerije dati nikakega odškodovanja. Republika pa vendar zdatno podpira nesrečne Špance, ki so vsled vstaje v Algeriji zgubili zaslužek.

V **Nemčiji** se uže skrbno pripravljajo na prihodnje volitve; oficijozni berlinski listi dan na dan agitirajo za volilno politiko Bismarkovo. „Köln. Ztg.“ pa tem oficijozom kar naravnost pove, da Bismark ne umé svojega časa in svoje lastne preteklosti.

Garfield se vedno bolje počuti. Proti morilcu se ne bode pričelo prej preiskavanje, dokler se za gotovo ne vé, ali bode Garfield okrevl ali ne. — V zadnje seji trgoveške zbornice v Novem Jorku so nekateri udje sklenili, da nabere 250.000 dolarjev, kateri se nalože v ameriške državne obligacije, obresti njihove pa da se dadó soprogi Garfieldovej, po smrti njenej pa otrokom. Tako hoté prak-

žuh. Žalibog da slučajno zadržan ravno pri slovenskej pridigi nijsem bil navzočen, dočim sem vse druge pridige zvesto poslušal, ter tudi po moči notiral. Hvalili so, da je bila izvrstna pridiga. Razlagal je g. dekan, kako si mi Slovenci prizadevamo za versko jedinstvo mej Slovani bodi si materijalno z denarnimi prispevki za bolgarski misijon, za ubožne jugoslavanske cerkve, bodi si duševno z družbo ss. Cirila in Metoda. Nasvetoval je tudi ustanovo občeslovanskega časnika v svrhu verskega zjedinenja. Sicer pa mislim, da bode g. dekan sam v katerem slovenskem časniku priobčil svoj govor.

V svršetek vse slavnosti je bila dopoldne še „accademia poliglotta“ v Vatikanu. V daljšem govoru nas je sočutno pozdravil kardinal Alimonda. Potem so se vrstile v latinskem, laškem in vseh slovanskih jezicah deklamacije pesniških proizvodov, katerim predmet je bila zadnja Cirilo-Metodova slavnost in vmes je svirala po vsem svetu znana papeževa kapela.

tični Amerikanci izkazati predsedniku svoje simpatije.

Dopisi.

Z Dunaja 10. julija. (Na premišljaj!) Kako se povsod za nemštvo in pred vsem za nemški „šulverein“ agituje, naj kaže sledeče: Na vseh dunajskih visokih šolah so nalepljeni velikanski plakati, podpisani od načelnikov raznih nemških društev, pred vsem mnogih „burschenschaften“, v katerih se bombastično pozivljejo dijaki, ki lahko imajo toliko vpliva, naj povsodi, kamor pridejo, agitujejo za nemštvo in blaženi „šulverein“. Dvomimo, da bi slavna rektorstva bila tako radodarna z dovoljenjem, ako bi Slovani prišli le z blizu enakimi stvarmi. Pa bodi njim! Saj s tem tudi nas opominajo, kaj je naša sveta dolžnost, kedar pridemo mej narod. Bratje, učimo se tedaj od neprijatelja!

Šolsko leto se tudi na naših srednjih šolah bliža svojemu koncu in hvala Bogu mnogo slovenskih dijakov bode zopet lahko prestopilo na višje šole. Vsakdo vé, da je volitev stana večkrat jako težka in osodepolna za celo življenje. Treba je si tedaj vse prej dobro premisliti. Lepo je sicer, ako se kdo ravna po ljubezni do tega ali onega predmeta. Ali preveč idealno mišljenje pri tem vendar nij dobro in kakor skušnja uči, se marsikdo v katerem koli stanu, ako se mu popolnoma uda, prav dobro počuti. Nekaj praktičnega premišljevanja je tedaj tudi treba pri tej važnej izvolitvi. Zarad tega ne morem razumeti, kako še danes toliko slovenskih dijakov sili k filozofiji, posebno k filologiji in še celo k matematiki, dohajajo vsako leto novinci, akoravno je uže vlada sama izrekla, da je z matematiko preskrbljena za celih osem do deset let. Potlej pa se nam izgubljajo slovenski izobraženci kot domači učitelji — v tujini. Kaj nam tedaj koristi mladi narastaj, ako ga nemamo kolikor mogoče doma?! Gotovo bi nam kdo, ki te razmere boljše pozna, jako ustregel, ako bi vse natančneje, posebno s pomočjo statistike osvetlil.

Neumevno pa mi je, zakaj da se Slovenci ne poprijemljejo bolj medicine. Mej tolikimi slovenskimi visokošolci na Dunaji nij letos niti jednega medicina. Večkrat mi je češk medicinec pravil, da je to jako obžalovanja vredno in škodljivo za naš narod, ako se naši mladenci ne posvečujejo tudi temu stanu, ki ima lahko tolik vpliv na narod in ki je več

Slovenski je izvrstno deklamoval kn. šk. kaplan g. Koblar Lotričevo pesen „Triglav Balkanu“. Nazadnje se je papežu zahvalil krakovski škof Dunajewski, brat našega finančnega ministra in papež je izročil svoj zadnji pozdrav.

S tem se je končala slovanska cerkvena slovesnost, ki je in bode ostala važna za cerkev in za Slovanstvo. Vsi romarji smo jednih mislij, da se smemo srečnimi šteti, ka smo bili navzočni, pak videli Rim in papeža.

Izmej imenitnejših slovanskih potnikov naj omenim tu še nekatere: grof Brandis, knez Leo Sapieha, grof Szeceptycki, grof Banoroski, grof Tamoski, conte Konstantin Vojnovič; izmej Slovencev kanonika Kosar in Urbas in poslanec Kukovič. Vrnili se bomo zopet v mili dom. Slovenci so uže večinoma danes zapustili Rim ter se vrnili, bodi si do Ankone in potem po morji, bodi si ves čas po kopnem. Jaz jo z nekaterimi tovariši odrinem jutri zjutraj proti Florenci.

ali manj vendar samostalen. „Hočete li, da se židji tudi pri vas vgnjezdijo,“ vprašal me je. No, to še hvala Bogu dozdej pri nas nij res, ali oglejmo si, imamo li zadostno število narodnih zdravnikov. Kolikor jaz razmere vsaj na Štajarskem poznam, moram pač to zanikati. Res da je študij težavnejši, dražji in dalje trajajoč kot drugi, ali vprašam, dobode li dandanes izpitani filozof prej mesto nego lahko postane graduiran zdravnik? Materijalne zapreke pa se bodo posebno pri slovenskih dijakih iz Kranjskega kolikor mogoče dale odstraniti, ker v drugem letu uže skoro vsak dobi štipendij. K temu še nekaj podpore od drugod, pa pojde uže brez instrukcij, katere vsakdo upa kot filozof dobiti. Sploh pa je tudi resnega pretehtanja potrebno pitanje, je li dobro, da se toliko slovenskih dijakov poprijema dolgo trajajočih in mučnih fakultetnih študij. V vseh slojih našega društva potrebujemo izobraženih in izurjenih narodnjakov, ako si hočemo ustvariti toliko nam potrebni srednji stan. Obrtniške in druge šole bi tedaj zaslužile več pozornosti! Jako bi me veselilo, ako bi s temi površnimi vrsticami prouzročil nekoliko premišljevanja o takih in enakih stvareh in da bi skušeni možje tudi javno svoja mnenja izrekli. —ur—

Iz Ilirske Bistrice 9. julija. [Izviren dopis.] (Prodaja Reke.) Po naključji pride mi v roke list ljubljanskega uradnega časnika od 18. junija t. l. Mej noticami berem óno notico pisano od tukaj zastran prodaje vode Reke, v katerej dotični dopisnik trdi, da nasprotnikov temu podjetju nij nobenih, ker nij resnica, da bi Reka namakala poleg nje se nahajajoče njive in travnike, ampak da je stvar ravno narobe, ker kmetje bili bi potem, ko bode Reka regulirana, pred grozečo povodnjo mej košnjo brez skrbi. Mi tukaj bravši to bedarijo, nijsmo mogli prečuditi se, da se zlasti po uradnem časniku kaj takega zamore svetu poročati.

Kdo je kdaj trdil, da Reka njive in travnike namaka? Bilo je le rečeno, da poleg nje ležeča zemljišča ob času suše toliko ne trpé nego druga oddaljena, kajti iz vode puhteči sopar, spremeneč se v roso, vsaj deloma obvaruje popolnega pogina na privodnih zemljiščih rastočo letino.

Laž je tudi, da temu podjetju nij nikakih nasprotnikov, ker znano je, da ljudstvo je uže s prvega začetka temu ugovarjalo; ugovarjano bilo je tudi po časopisih in vrhu tega vemo za županstvo, katero je v tej zadevi c. kr. okrajnemu glavarstvu poročalo, kar bodo pozneje — ako bode treba — storila vsa županstva od Jablanice do Vrem in še druga. Mlinarjem bistriškim pa bodi enkrat za vselej povedano, da nikar ne prodajajte, kar nij vaše, temveč pustite ljudske pravice pri miru.

Da je pa reguliranje Reke eno najvažnejših in neizogibnih dnevnih vprašanj postalo, to vé vsakdo in upa, da se bode ob svojem času in po drugej poti na korist ljudstva gotovo rešilo, a ne na način, kakor si kateri mlinar s svojimi privrženci misli. — Car je daleko, pravi Bolgar, a tudi tržaški novei nijso blizu, pristavljamo mi.

Domače stvari.

— (Jurčičeve knjige,) kolikor jih je še ostalo od javne dražbe, prodajale se bodo danes popoldne od 2. do 5. ure v stanovanji, nad „Narodno tiskarno“. Knjig je še precej obilo in zeló mikavnih.

— („Slovenski Pravniki“) se bode to pot nekoliko zakasnil, zaradi nekaterih pre-

naredb. P. n. naročniki naj imajo nekoliko potrpljenja.

— (Umrla) je tukajšnjemu gimnazijskemu profesorju g. dr. Nejedlemu včeraj soproga Wilhelmina.

— (Pobalinsko vedenje.) Ko so se v nedeljo dopoldne vračala národna društva z zastavami iz frančiškanske cerkve mimo kazine, kjer je mnogo občinstva gledalo spreved, izjavila sta se dva učenca v uniformi tukajšnjega Waldherrovega zavoda se sledečimi besedami o udih narodnih društev: „Die ersten vier sind noch etwas wert, das andere aber ist alles zusammen geklaubtes gesindel!“ Ko so blizu stoječi slišali te nesramne besede, hoteli so predrzna fantalina takoj stresti, le narodnima gospodoma mestnemu odborniku g. P. in trgovcu g. K. se je posrečilo, da sta preprečila velik škandal, ki bi bil lahko nastal. Kako veselje za dunajske ustavoverne liste, ko bi bil kak „nemšk“ smrkavec skupil zaslužen kľofuto! Waldherrovi odgojenci menda mislijo, da imajo igrati v Ljubljani rolo praških nemških buršov en miniature.

— (Predavanje za dolenjske vinogradnike.) Gospod Anton Ogulin, načelnik odbora, ki ga je postavila novomeška podružnica kranjske kmetijske družbe zaradi brambe zoper trtno uš, bode prihodnjo nedeljo 17. dan t. m. zjutraj po cerkvenem opraviu pri Belej cerkvi, popoldne po krščanskem nauku pa pri sv. Marjeti v šolskih poslopih predaval o trtni uši ali filokseri in mej predavanjem kazal mikroskopične preparate in poškodovane, ušive trtne korenine. Taka predavanja bode g. Ogulin osnoval še na drugih vinorodnih krajih novomeškega in krškega političnega okraja ter ob enem na to delal, da se povsodi, kjer treba, s pomočjo županstev ustanovi odbor, ki bode pohajal in nadziral vinograde, da se ne razširi taka trtna bolezen.

— (Iz Ajdovščine) se nam poroča od 11. t. m.: Tukajšnja predilnica za bombaž zgorela je denes popolnem. Ogenj nastal je v jutro; svetilnica se je razbila in užgala bombaž; plamen se je strahovito hitro razširjal. Žalost splošnja, ker je toliko ljudstva brez zasluška.

— (Iz Stoba) pri Domžalah piše prijatelj našemu listu: Pri požaru v naši vasi dné 8. t. m. odlikovala se je posebno požarna straža domžalska in mnogo storila, da se ogenj nij dalje razširil in popolnem uničil celo vas, za kar jej tu javno izrekamo zahvalo.

— (Iz seje kranjske družbe kmetijske), ki je bila v 3. dan t. m. v pričo zastopnika deželne vlade in deželnega odbora, je „Nov.“ došlo sledeče poročilo: Sl. ministerstvo kmetijstva je vslišalo prošnjo družbe kmetijske in dovolilo 2 državna štipendija po 300 gld. vsak, za 2 kranjska mladeniča, ki gresta na kako srednjo ali višjo avstrijsko kmetijsko šolo učiti se kmetijstva, družbi kmetijski pa je sl. ministerstvo naročilo, naj naredi načrt razpisa teh štipendijev in mu ga po c. kr. deželni vladi predloži v potrjenje; to nalogo centralni odbor kmalu izvrši. Podkovski ljubljanski šoli je sl. ministerstvo dovolilo za letošnje leto 500 gld. državne podpore in za učne pripomočke še posebe 200 gld., subvencijski odbor je po 5letni navadi na več delov razdelil navedeno podporo. Za nadaljevanje popotnega podučevanja v kmetijstvu in posebno v vinoreji in mlekarstvu dovoljenih je 500—600 gld. proti temu, da odbor predloži ministerstvu program o izvrševanju navedenega popotnega podučevanja. Tudi za uredbo kmetijskega po-

potnega podučevanja po učitelju na ljubljanskej preparandiji, ki je strokovnjak v kmetijstvu, je ministerstvo pripravljeno državno podporo podeliti, ako se mu predložijo temeljiti nasveti družbe kmetijske po c. kr. deželnem šolskem svetu. Za tisek poučnih knjižic hoče sl. ministerstvo 200 gld. dovoliti, ako se mu imenujejo knjižice, ki naj se v prid kmetijstva letos natisnejo. Subvencijo s 600 gld. za kmetijski nadaljevalni poduk, iz katere je bila lansko leto svota s 300 gld. za natis vinorejske knjige dovoljena, je ministerstvo znižalo na 400 do 500 gld. Onih 1000 gld., ki so bili izprva od sl. ministerstva kmetijstva namenjeni napravam vodnjakov, se po nasvetu gosp. deželnega predsednika obrne letos za silno potrebno uravnavo hudournika Bele pri Vrhpolju na Vipavskem in s tem prično še druge naprave za obrambo groznih povodinj, po katerih tolikrat veliko škodo trpijo Vipavci. Subvencijski odbor je jednoglasno pritrdil dobrohotnemu predlogu sl. deželnega predsedstva. V prihodnji seji pridejo v razpravo še druge državne podpore, katere je sl. ministerstvo kmetijstva blagovolilo dovoliti v pospeh kranjskega kmetijstva.

Razne vesti.

* (Čez 25 let!) Zanimivo dogodbico pripoveduje „Agr. Ztg.“: Pred 25 leti izselil se je meščan iz hrvatskega provincijalnega mesta v Ameriko. Doma ostavil je ženo in male otroke, katerim je začetkom pošiljal obilo denarja iz Amerike. Kmalu pa so izostale te pošiljatve denarja in mestu njih je došla žala vest o smrti izseljenceve. Soproga se je potem zopet omožila, a umrla je kmalu v tem novem zakonu. Sin, ki je v teh 25 letih dorastel, prišel je te dni v Pešto. Ko so mu predložili knjigo za tujce, gledal je začuden ime njegovemu se jednako glaseče. Povedali so mu, da je ta gospod iz Amerike in potem je bil ginljiv prizor mej sinom in očetom.

* (Žurnalistika.) V Parizu je od dne do dne več časopisov, množijo se kakor gobe po dežji in občinstvo jih tudi naročuje. V zadnjem časi je tako naraslo časopistvo v Parizu, da je poštno ravnateljstvo moralo postaviti dve sto novih pismonošev, ki jedino le časnike ekspedirajo.

* (Interpelacija.) Volilci nekega okraja v Franciji poklicali so svojega poslanca pred se, da jim poroča o svojem delovanju v zadnjem zasedanju. Nekov volilec razjarjen očita poslancu: „Pazljivo smo prebrali vse debate in našli, da v zadnjih desetih sejah niti jedenkrat nijste ust odprli.“ — „Dragi prijatelj, to je golo obrekovanje; brezštevilookrat sem zdehal.“

* (Prva notarica.) Tudi notarje hoče spodrinuti nježni spol in se oblastno vvesti na njihovo mesto. Predsednik Združenih držav je pred nekaj časa imenoval mis Gillette notarico za distrikt Kolumbija. Justični predsednik se je izjavil, da ima dama potrebno vednost kakor tudi zmožnost notarsko in da on ne vidi v njenem spolu nikake zapreke.

* (Na stara leta.) V Ustji na Labi se je poročil dvainosemdesetletni nogovičar St. z le dve leti mlajšo devico. Srečni ženin je obhajal tretjo poroko.

* (Reklama.) Na vse mogoče načine skušajo trgovci in obrtniki v zdanjem časi privabiti občinstvo k sebi. Te dni je na Dunaji obesil gostilničar na streho in na okna tako dolge plakate, da so sezali doli na ulico in se dotikali mimogredočih. Plakati ti so vabili občinstvo v njegove lokale. Policija pa je bila družega mnenja, zaukazala mu je, da mora takoj odstraniti te „grozovite“ plakate.

* (Prijetne uječe.) Na braziljanskem otoku Fernando so uječe posebno prijetno organizirane. Vsak uradnik ima po 4 do 8 ujetnikov, da mu strežejo, tako da je prav malo ujetnikov zaprtih. Ujetniki imajo vsakoršne zabave, tekanje za stavo, gledališče, v katerem so igralci in poslušalci ujetniki. Ujetnikov

je 1687 moških in 36 ženskih. Te zadnje imajo posebno velik upliv na otoku; po prestanej kazni vrnejo se večkrat zopet nazaj. Kaznjenci posojujejo guvernerju tudi denar, kedar je v zadregi pri izplačevanju uradnikov. Naj bi se pa še kdo bal zapora!

(Nij se mu posrečilo.) Urár v Chaux-de-Feuds (v Švici) oddal je zaboj poln ur na pošto in jih adresiral na prijatelja v Bolgariji. Vredno je bilo to blago 10.000 frankov, a fabrikant je naznanil vrednosti le 3500 frankov. Pohitel pa je fabrikant zavarovati to poslatev za 160.000 frankov. Prijatelj v Bolgariji, kateremu so bile ure poslone, podkupil je uradnika s 30.000 franki, da je poslatev uničil. Tako sta mislila dobiti ta dva gospoda 160.000 frankov zavarovalnine. Uradnika pa je jela peči vest, izpovedal je svojo krivdo, prijeli so goljufa in zdaj sanjata v uječi o 160.000 frankov.

Poslano.

Visoko c. kr. namestništvo je blagovoljno, z odlokom od 15. maja 1881, št. 6221/I., potrdila pravila „Slovenskega učiteljskega društva“ za koprski okraj. Ker namerava začasni odbor, po sklepu I. zborovanja v Dolini, dne 24. februarja t. l., prve dni prihodnjega meseca avgusta čest. gg. društvenike v Koper k II. zborovanju sklicati, prosi jih najuljudnejše, da določijo ali pa saj naznanijo nemudoma svoje referate začasnemu odboru v Dolino, da mu bode mogoče program prihodnjega zborovanja za časa sestaviti in objaviti. Govorilo se bode tudi pri tem zborovanju o okrajnej učiteljske knjižnici tega okraja, zato prosi začasni odbor čest. gg. društvenike, da o stvari prevdarjajo, da se bo s temeljitimi razlogi kaj koristnega, v prid naše ljudske šole in učiteljev samih doseči moglo.

V Dolini 10. julija 1881.

V imenu začasnega odbora:

And. Vertovec,
tajnik.

Poslano.

Kdor čita „Poslano“ 7 iz Slovenije izstopivših udov v „Slov. Narodu“ od srede 6. julija t. l., dobi lahko celo krive pojme o prvem slovenskem dijaškem društvu, kakor da bi bilo njega načelo: razpor mej dunajskimi dijaki in obmejevanje govorniške svobode. V pojasnilo podajemo tedaj najprej dotični oddelek iz zapisnika seje 2. julija t. l., da se pokaže pravo lice dotične resolucije in kako je „brez debate“ pala.

Pri točki „slučajnosti in interpelacije“ stavi g. Majaron sledečo interpelacijo do odbora:

1. Ali je odbor bral dopis v 142. šte. „Slov. Naroda“, ki govori o razmerah mej „Slovenijo“ in „slov. literarnim društvom“?

2. Kaj meni odbor o tem?

G. predsednik Pukl odgovori, da je to jako važna stvar, katero bi moral prej celi odbor sam pretresovati, in da se bode o tem gotovo tudi debata v društvu razvnela; nocojšni svečanostni večer, posvečen spominu sv. blagovestnikov slovanskih in prijateljski zabavi pred razhodom, pa že tudi zaradi mnogih gostov, ki so nas počastili, ne bomo debatovali; odbor bode tedaj v prvi prihodnji seji meritorično na interpelacijo odgovoril.

G. M. z odgovorom ni zadovoljen ter želi, naj se še vsaj v tem tečaju skliče izvanredna seja. G. predsednik se iz mnogih tehtnih razlogov izreče zoper to; sicer pa, ako društvo sklone, naj se skliče izvanredna seja, ali ako jo v teku prihodnjih dni pravilno številu 15 udov zahteva, bode se seja seveda sklicala. Društvo se zadovolji z veliko večino z odgovorom predsednikovim in zavrže predlog g. M.

G. Skofic predlaga po tem, naj društvo izreče svoje obžalovanje, da odbor v 10. dnehi ni imel prilike, o tako „neopravičenem, nesmiselnem, nejuridičnem“ dopisu se posvetovati.

Predsednik izjavi, da ni odbora dolžnost dopise z Dunaja študirati in o njih izrekati svoje mnenje; sicer pa se on izreka odločno zoper to, da je dopis neopravičen in nesmiseln, temveč je on slišal mnoge pohvalne glase.

G. Z. protestuje zoper to, da se tak predlog sploh da na glasovanje, ker žali društvo, ki bi naj nad svojim ravnokar storjenim dejanjem izreklo svoje obžalovanje.

G. Majaron predlaga po tem, „ker se ne more varovati pred terorizmom društva“ sledečo resolucijo: „Akad. dr. Slovenija“ na Dunaji perhorecira dopis v „Slov. Nar.“ št. 142 kakor obsojuje vse dopise, ki kalijo slogo mej „Slovenijo“ in „slov. lit. društvom“.

Predsednik zavrže odločno izraz terorizem, ker se vrši razpravljanje dostojno in pravilno in se izjavi proti resoluciji posebno zaradi tega, ker bi zbor z njo ovrgetl vse svoje prejšnje sklepe in prejudiciral pravo, katero je malo prej potrdil odboru.

G. prof. H. kot gost dokazuje obširno, da je celi prepis brez smisla; on je čital dopis ali ne nahaja v njem nič posebnega. Po njegovem mnenju bi morala „Slovenija“ biti pred vsem zabavno društvo.

G. Z. pravi, da o teh stvareh ima lahko vsakdo svoje mnenje, ali on je od več strani slišal odobravanje dopisa. Da pa „Slovenija“ ni samo zabavno društvo, ampak tudi izobraževalno-literarno, pravi š. l. naših pravil, katerega prečita. On še bi imel o tem mnogo povedati, ali o tem bi le v stare stvari zagazil, katere smo že za ta večer odložili.

G. prof. O. z ozirom na pomen današnjega večera in mnoge goste in z ozirom na to, da smo celo stvar že zadosta razpravljali in jo še bomo, predlaga konec debate in oficijalnega dela, kar se soglasno sprejme.

Za besedo še prosi zopet g. Majaron in predsednik mu jo dovoli. On pravi, da stvar ni tako malenkostna, da bi takoj ne bila vredna meritorične razprave; 6 ali 7 udov „Slovenije“ so tudi udje „slovenskega literarnega društva“ in tem ne more biti vse jedno, ako se jim v prvem narodnem glasilu očita, da delajo za razpor.

Predsednik izreče še jedenkrat, da je društvo že govorilo in da daljna razprava ni mogoča; prvo naše narodno glasilo pa odločno brani proti g. govorniku. Izvanredno pa še predsednik zopet dovoli besedo g. M. o tej stvari. Ko je govornik končal, opomni g. O., da je bil njegov predlog „konec debate“ sprejet in da tedaj njima nihče več besede. Resolucija se potem s 16 proti 5 glasom zavrže.

Akoravno je bila cela razprava o jedni in isti stvari, vzemimo v poštev samo razpravo o resoluciji. Ta je „brez debate“ — pala! K temu pač ni treba komentara!

Resolucijo je stavil g. Majaron v svojem, ne „v podpisanih imenih“, ker ni izjavil, da jo še kdo podpira. Glasovalo je sicer za njo 5 gospodov (udov „slovenskega literarnega društva“); izstopilo pa jih je 6, tedaj so še jednega pridobili. Izmej te šestorice pa zopet jeden ni podpisal „poslanega“; dva, v katerih „imeni“ se je tudi resolucija stavila, še navzoča nista bila! (Sicer pa niti pravila niti poslovni red, pooblastil ali kaj jednakega ne pozna.) Svoj izstop sta naznanila drugi dan z motivacijo „zarad sinočnih dogodkov“. No, dobro sta se dala podučiti!

Tudi ko bi dotična resolucija res bila pala brez debate, pričalo bi i to jasno, da je zbor koj sprevidel neopravičenost g. M. resolucije, ter da za njegovo nagajivost ni imel nikdo niti besedice. G. M. in drugovi bi tedaj bolje storili, ko bi ne bili nesli svoje unesrečene resolucije v javnost in pri tem resnice ne pačili. To vedenje se ravno tako obče obsojuje, kakor se je obsojalo njih ravnanje tist večer, ko jim ni bila draga svetost večera in so trdovratni ostali nasproti dobro hotečim sklepom zborovim, da so gostje celo hoteli otiti. Ko so pa gospodje inscenirali svoj „exodus“, vpisalo se je 17 novih udov!

S to demonstracijo je onih 7 gospodov pokazalo, koliko jim je za slogo in za „Slovenijo“. Ako pravijo, da prenehajo biti tako dolgo udje „Slovenije“, dokler v njej vladajo „taka načela, take težnje“, odgovarjamo na to, da so „Slovenijina“ načela še zmirom jedna in ista, katerih pa oni nehečejo poznati: Izomika njenih članov v vedah sposebnim ozirom na to, kar jim bode pozneje v javnem življenju pri delovanju za naš mili narod koristilo, kar se doseza po predavanjih, razgovorih in kritikovanju v plenumu in odsekih, pospeševanje mejsoboje ljubezni in prijateljstva mej slovenskimi dijaki, poštna domača zabava, gojenje slovenske in slovanske pesni in bratske ljubezni z drugimi slovanskimi akademiki na Dunaji in drugod in častno zastopanje slovenskega življa v avstrijske metropoli, v prve vrste pred ostalimi tukajšnjim slovanskim svetom.

To so velika načela, težavni smotri, in te goji „Slovenija“ uže celih 12 let, njim je zvesta tudi sedaj, ter je bode pestovala, kolikor jej bode mogoče, i na dalje navzlic temu, da se jej je izneveril uže marsikateri ud iz teh ali onih neopravičenih uzrokov. Kdor „Sloveniji“ spotika sumljiva načela, neprave težnje, ta ne more imeti plemenitega srca, ker trdi neresnico, ker zlovoljno sumniči. Podpisani odbor more tedaj odločno odbijati v „poslanem“ 7 udov „slovenskega literarnega društva“ proti „Sloveniji“ naperjena, kakeršna si bodi načela ali težnje.

Ali Bog daj, da bi i oni i drugi udje „slovenskega literarnega društva“ hoteli uvideti pravi smoter „Slovenije“ in skoro pripoznati potrebo zduženja vseh moči!

Na Dunaji, 9. julija 1881.

Odbor akad. društva „Slovenija na Dunaji“.

Tuji.

9. julija:

Pri Slonu: Borngut, Kelner, Baron, pl. Groler z Dunaja. — Fleischman iz Grada. — Debevec iz Trbovljega.

Pri Mateti: Kronawetter iz Reke. — Sanol iz Grada. — Kölbl, Berner, Roth z Dunaja. — Weiss iz Zagreba.

Pri avstrijskem cesarji: Iser, Jundj z Dunaja. — Weiss iz Trsta.

Glasovir

se šestimi oktavi, dobro ohranjen, proda ali posodi prav ceno nadučitelj v Litiji. (406—1)

Dunajska borza 12. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"	25	"
Zlata renta	93	"	80	"
1860 drž. posojilo	132	"	75	"
Akcije narodne banke	837	"	"	"
Kreditne akcije	357	"	70	"
London	117	"	05	"
Srebro	"	"	"	"
Napol.	9	"	30	"
C. kr. cekini	5	"	49	"
Državne ma. ke	57	"	"	"

Dve lepi sobi

s kuhinjo, sredi mesta, dasta se za tri mesece prav ceno v najem. — Več pove administracija „Slovenskega Naroda“.

Knjige za šolska darila, slovenske in nemške,

lično vezane, v obilnej izbirk priporoča

J. Giontinijeva knjigarna

v Ljubljani.

(399—2)

Proda se

iz proste roke radi starosti posestnikove še delujoča barvarija na Spodnjem Štajarskem, namreč hiša s gospodarskim poslopjem, novo zidana, nekaj let davkov prosta, v prijetnem kraju. Pogoji ugodni. Natančnejše pove opravištvu „Slov. Nar.“ (383—3)

Dobro obiskovana

gostilna z branjarijo

se dá takoj v najem. — Natančnejše se zvé pri Edvardu Ussarji v Kočah, pošta in železniška postaja Prestranek. (409—1)

Vajenega koncipijenta

z namestovalno prakso išče

Dr. A. Gregorič,

odvetnik v Ptui.

(408—1)

Za hlapca

vzamem v službo poštenega, trznega in urnega človeka. — Natančnejše se zvé pri meni

Albinu Sličer-Ji,

trgovci z železom in špecerijo na dunajske cesti v Ljubljani.

(410—1)

Učenec,

pošten, z dobro šolsko odgojo, zmožen nemškega in slovenskega jezika, 14 let star, se takoj sprejme v mojo prodajalnico z raznim blagom.

J. L. Jaschke

v Trbovljah (Trifal).

(411—1)

Praktikanta

sprejemem v pisarno glavnega zastopa društva „Foncière“.

Franc Drenik.

(407—1)

Kdor hoče

(389—3)

slabe zobe

ohraniti, izpale nadomestiti z umetelnimi, dobi sovet in pomoč pri

Ehrwerthu, zdravniku za zobe,

gospodska ulica št. 1.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet,

pomagajo takoj, če ima človek krč v želodci, migrēno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v prihi, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davici in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. J. Svoboda v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—18)